

Kraljevič in čarovnica

Pravljica. Pripoveduje C. Golar

Ilustriral Fr. Godec

Za morjem, v daljni državi, je vladal nekoč kralj s kraljico. Imela sta sina, ki je bil od rojstva nem.

Kraljeviču je bilo že dvanajst let. Nekega dne gre kakor po navadi v konjski hlev k hlapcu, svojemu prijatelju, da bi mu ta pravil povesti. Tudi tisti dan bi jih bil rad poslušal, a namesto tega mu reče hlapec:

»Ljubi kraljevič, tvoja mati bo dobila hčer, ki bo strašna čarovnica. Pojdi hitro k očetu in ga prosi, naj ti da najboljšega konja, ki ga ima v hlevu. In potem odjezdi daleč proč, ako hočeš ubežati svoji sestri.«

Kraljevič gre brž k očetu in takrat nenadoma izpregovori, prvič v svojem življenju. Kralj, njegov oče, je bil tega tako vesel, da ga ni šele vpraševal, čemu bo potreboval konja, temveč je takoj ukazal, naj mu osedlajo najboljšega konja.

Dolgo dolgo je jezdil, slednjič pride k dvema starima ženicama, ki sta predli. Vpraša ju, ako sme ostati pri njiju. Odgovorita mu:

»Ljubi kraljevič, zelo radi bi te sprejeli, ali nama ni usojeno več dolgo življenje. Glej, kadar bova porabili vse šivanke, kar jih je v tej omarici, in pošili vse niti, pride takoj smrt po naju.«

Kraljeviču je bilo hudo in je odjezdil naprej.

Dolgo dolgo je jezdil, preden je došel do moža, ki je podiral drevesa. Prosil ga je:

»Vzemi me k sebi!«

»Zelo rad bi te sprejel, ljubi kraljevič, ali ne bom več dolgo živel. Poglej, ko porujem te hraste s koreninami vred, pride takoj smrt pome.«

Kraljevič je bil hudo žalosten in je odjezdil naprej.

Pride k velikanu, ki je prestavljal gore, in ga prosi, naj ga sprejme. Ta pa mu odgovori:

»Saj bi te rad sprejel, ljubi kraljevič, pa mi ni usojeno dolgo življenje. Poglej, še teh par gor imam premakniti, potlej pa pride smrt pome.«

Kraljevič je bridko zajokal in odjezdil naprej.

Dolgo dolgo je jezdil, slednjič je došel k sončevi sestri, ki ga je prijazno sprejela. Dala mu je jesti in piti in ga je imela kot svojega sina.

Kraljeviču se je dobro godilo, ali slednjič mu je bilo dolgčas in tesno pri srcu. Rad bi vedel, kaj se godi doma. Stopil je na visoko goro, pogledal proti očetovi hiši in videl, da je vse razdrto in do

temelja porušeno. Bridko je vzdihoval in jokal. Ko pride domov, ga vpraša sončeva sestra:

»Ljubi kraljevič, zakaj imaš tako objokane oči?«

On ji odgovori:

»To je od vetra, ki mi je pihal nasproti.«

Drugi dan gre kraljevič zopet gledat proti očetovi hiši in zopet se je moral izgovarjati, ker je imel objokane oči. Tretji dan pa mu ni pomagal izgovor in je priznal sončevi sestri vse in jo prosil, naj ga pusti domov. Najprej ni hotela o tem nič slišati, potem pa mu je le dovolila. Pustila ga je in mu dala na pot ščetko, glavniček in dve čarovni jabolki. Naj je bil še tako star, kdor je pokusil jabolko, je bil mahoma zopet mlad.

Kraljevič pride mimo velikana, ki je prestavljal gore. Ostala mu je samo še ena gora. Kraljevič vzame ščetko in jo vrže na tla. Nenadoma so zrasle iz zemlje visoke gore, ki so segale prav do neba, druga za drugo, vsaka višja od prejšnje. Prestavljajč gorá je bil jako vesel in je šel z novimi močmi na delo.

Na svoji poti pride kraljevič tudi k možu, ki je ruval drevesa in ki so mu ostali le še trije hrasti. Kraljevič vzame glavniček in ga vrže na tla. Kamor je seglo oko, so se vzdignili iz zemlje mahoma gosti hrastovi gozdovi, ki so zeleneli in šumeli. Eno drevo je bilo mogočnejše od drugega. Ruvač dreves je bil zelo vesel. Zahvalil se je kraljeviču in šel ruvat stoletne hraste.

Kmalu ali ne kmalu pride kraljevič k obema starima ženicama, ki sta šivali, in jima dá čarovni jabolki. Ko sta jih pokusili, sta bili mahoma zopet mladi. Iz hvaležnosti sta mu darovali pisan robček. Kdor je z robčkom zamahnil, je nastalo za njim široko jezero.

Po dolgem času je dospel kraljevič zopet v očetovo hišo. Prišla mu je naproti sestra čarovnica in se mu prilizovala.

»Ljubi bratec, sedi za trenutek v dvorano in igray na gosli, medtem bom pripravila večerjo.«

Kraljevič sede in potegne po strunah. Kar prileti iz luknjice miška in reče s človeškim glasom:

»Reši se, kraljevič, in pobegni! Tvoja sestra si je šla brusit zobe.«

Kraljevič steče brž pred vrata, skoči na konja in urno odjezdi, miška pa je skakala po strunah sem in tja, da bi sestra ne opazila, da je brat pobegnil.

Čarovnica si je nabrusila zobe. Plane v dvorano in vidi, da ni nikogar tukaj, le miška je smuknila v luknjico. Od togote je zaškripala z zobmi in jo udrila za bratom.

Kraljevič zasliši za seboj hrušč, se obrne in vidi svojo sestro čarovnico, ki se žene za njim. Zamahne z robcem, mahoma nastane široko jezero.

Preden je čarovnica preplavala jezero, je bil kraljevič že daleč naprej.

Še hitreje se spusti za njim, bila mu je že čisto blizu. Tedaj pa zapazi tisti, ki je podiral drevesa, da beži kraljevič pred čarovnico. Izruje celo šumo hrastov in jih zavalí na pot.

Čarovnica ni mogla naprej. Začela jih je gristi in glodati in se je s težavo preglodala skozi, medtem pa je bil kraljevič že daleč naprej.

Čarovnica jo še besneje udere za njim. Le malo je manjkalo, pa bi ga imela. Tedaj zagleda tisti, ki je podiral gore, čarovnico. Zagradi najvišjo goro in jo zavalí na sredo poti in postavi še drugo vrhu te. Preden je čarovnica preplezala goro, je bil kraljevič že daleč, daleč. Nazadnje pa je čarovnica le prišla čez goro in je kraljeviča že skoraj dohitela. Bila je čisto blizu njega in je zakričala:

»To pot mi ne uideš!«

Drla je za njim, grabila je po njem, še malo — v tistem trenutku pa je pridirjal k hiši sončeve sestre in zaklical:

»Sonce, ljubo sonce, odpri mi okence!«

Sončeva sestra odpre okno in kraljevič skoči s konjem vred v hišo. Čarovnica pa ni mogla skozi in je prosila in prosila, naj ji izroče brata. Sončeva sestra se seveda še ozrla ni nanjo, še manj da bi ji izročila brata. Tedaj reče čarovnica:

»Kraljevič se mora z menoj za stavo tehtati!«

In res, sončeva sestra privoli v to. Kraljevič stopi prvi na tehtnico, na drugi konec pa se zavalj čarovnica. V tistem trenutku že požene kraljeviča s tako silo v višino, da je priletel naravnost v sonce in v naročje sončevi sestri.

Hudobna čarovnica pa se je pogreznila s tehtnico v zemljo tri sto sežnjev in še do danes ni prišla na beli dan.

KONEC ŠOLE

Še dober mesec in prosti bomo zopet kot ptički pod nebom. Nihče ne bo oviral naše svobode — to se pravi, le nalog ne bo več in neprestanega učenja, ampak bolj igre, kopanje in razveseljevanje na prostem.

Zato nas pa zdaj ob koncu šole malo bolj pritiskajo. Kar naprej je izpraševanje in ponavljanje, skoraj pri vseh predmetih. Mnogi med nami se res boje, da bi obsedeli, zato se potrudijo, kolikor se da. Hudo je pač, kadar teče človeku voda v grlo. A tako otepanje pred nesrečo je velikokrat prepozno. Zamujeno se ne da zlepa popraviti.

Smejati se moram sosedovemu Jožku, ki ne more v šoli nikoli mirno sedeti. Učiteljica mu je zato obljubila iz vedenja slab red. Jožka zdaj skrbi, da bi učiteljica tega res ne izvršila. Takole je razlagal zadnjič na vrtu svoji materi to zadevo: »Kajne, mama, če bom zadnje dneve mirno sedel v šoli, bo gospodična videla, da sem se poboljšal in mi bo dala v sedenju dober red.« Tako je Jožek zamenjal vedenje s sedenjem. Zdaj menda res tako trdno sedi, kot bi bil pribit, kar je za tako živo srebro, kot je Jožek, gotovo višek premagovanja.

Mi iz četrtega razreda pa imamo že bolj resne skrbi. Mnogi bomo odšli v srednje šole in treba se je precej potruditi, da ne bo pri izpitih sramote. Ne morem si misliti, s kako težkim srcem bi se drugo leto vračal nazaj v ljudsko šolo, če bi pri izpitu padel. Vsi bi kazali name, češ: izvrgli so ga, nič ne zna. Kam bi skril oči pred gospodom učiteljem, ki je imel toliko truda z nami. In doma, doma: počitnice bi bile popolnoma pokvar-